

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного
бізнесу**

Назва освітнього копоненту (Обов'язковий/вибірковий)	Сучасні проблеми розвитку економіки України/ <i>Вибірковий</i>
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка та бізнес
Рік викладання	2024-2025
Семестр	4 семестр
Викладач (-і)	ID 424862 , доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл викладача	ORCID 0000-0001-8645-9821
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій
Сторінка освітнього копоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=118

Анотація до освітнього компонента

Освітній компонент «Сучасні проблеми розвитку економіки України» розкриває питання відновлення економіки країни після безумовної перемоги над агресором – російською федерацією.

Катастрофічні наслідки війни пропонується знешкодити використанням світового досвіду для відбудови економіки нашої країни, визначенням вартості та пошуком джерел, як власних так і запозичених, для реалізації успішного відновлення та функціонування економіки в

Україні.

Пропонований контент включає і аналізує сутність економіки війни, розглядає можливість повоєнного економічного розвитку та вартість відбудови держави. Особлива увага звертається не лише на кількісні, а й на вартісні показники відновлення економічної міці держави. Детально розглядаються та аналізуються світовий досвід, який варто використати у процесі відновлення економіки України.

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами.

За результатами суми балів, періодичні контрольні точки та складеного письмового заліку, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є набуття професійних навичок, професійного досвіду та теоретичних знань у галузі національної економіки.

Завдання освітнього компонента: поглиблення теоретичних знань та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань розвитку та перспектив економіки країни.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, провадити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, а також уміння їх впроваджувати в освітню та практичну діяльність.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК 05. Глибоке розуміння процесів формування, використання та нарощення соціально-економічного потенціалу територій, як джерела ендogenous зростання в умовах глобалізації. Вміння ідентифікувати та визначати напрямки його задіяння з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення якості життя мешканців регіону, громади. Навички застосування методичного інструментарію оцінювання ефективності формування та використання ендogenous потенціалу регіонів та територіальних громад.

ФК 11. Здатність науково обґрунтовувати напрямки формування та вибору і удосконалення механізмів реалізації економічної політики на макро- та мезо- рівнях на основі застосування логічно-аналітичного інструментарію, опрацювання відповідної нормативно-правової бази, статистичних даних, вітчизняного і закордонного досвіду.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 12. Вміння та навички аналізувати актуальні проблеми аналітичної та прикладної економіки, використовуючи сучасні інноваційні підходи та основні положення теоретичної економіки.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	лекція	семінарське заняття	самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	20 год.	20 год.	80 год.	120/4 кр.

Підсумкова (семестрова) форма контролю – залік

Політика освітнього компонента

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи.

Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання .

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	Денна форма				
		У тому числі				
1	2	л	с	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Економіка війни	16	4	2			10
Тема 2. Бюджетно-боргова політика в системі повоєнного відновлення економіки	14	2	2			10
Тема 3. Повоєнний ринок праці	14	2	2			10
Тема 4. Малий бізнес і мікростраховання в повоєнній економіці	16	2	4			10
Тема 5. Концептуальні засади створення та розвитку мікростраховання у повоєнний період	14	2	2			10
Тема 6. Діяльність домогосподарств в умовах війни	14	2	2			10
Тема 7. Економіка відбудови енергетичного сектору	16	2	4			10
Тема 8. Агропромисловий комплекс під час війни: наслідки, оцінка та прогнози	16	4	2			10
Усього годин	120	20	20			80

Програма освітнього компонента

Тема 1. Економіка війни

Економіка в умовах війни та повоєнний економічний розвиток. Вартість відбудови України. Використання світового досвіду для відновлення економіки України. Макроекономічний прогноз економіки.

Тема 2. Бюджетно-боргова політика в системі повоєнного відновлення економіки

Економічні наслідки війни та їх вплив на фінансову політику держави. Особливості бюджетно-боргової політики в умовах воєнного часу. Порівняльний аналіз структури та динаміки державного боргу України у звичайних умовах і під час воєнного часу. Стратегічні концепти формування та реалізації боргової політики в повоєнній економіці.

Тема 3. Повоєнний ринок праці

Втрати людського капіталу та перспективи його відновлення. Міграційні процеси. Стан економічної активності регулювання ринку праці.

Тема 4. Малий бізнес і мікростраховання в повоєнній економіці

Значимість малого бізнесу та мікробізнесу для економіки. Мікростраховання як засіб убезпечення незаможного населення і малого бізнесу. Моделі фінансового забезпечення мікростраховання.

Тема 5. Концептуальні засади створення та розвитку мікростраховання у повоєнний період

Адресне мікростраховання за участі держави та спонсорів. Розробка полісів мікростраховання: сутність і специфіка.

Тема 6. Діяльність домогосподарств в умовах війни

Поняття та економічні функції домогосподарств: ресурсно-відтворювальний підхід. Особливості побудови бюджету домогосподарств в умовах війни: ресурсно-відтворювальний підхід. Необхідність зміни діяльності та формування індивідуального бюджету домогосподарства під час війни.

Тема 7. Економіка відбудови енергетичного сектору

Міжнародне право та поточна ситуація в енергетиці. Стан відновлювальної енергетики України та таксономія. Світові ініціативи подолання кризи. Підготовчі заходи з відновлення енергетики та перспективи повоєнного відновлення.

Тема 8. Агропромисловий комплекс під час війни: наслідки, оцінка та прогнози

Вплив війни на агропромисловий комплекс. Оцінка сучасного стану розвитку АПК. Стратегія розвитку АПК в повоєнній економіці: концептуальні можливості.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1.	Підготувати доповідь «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки України» (10 балів).
2.	Підготувати та опублікувати тези у міжнародній конференції за індивідуальною темою (10 балів).
3.	Презентація та захист доповіді за узгодженою тематикою (10 балів).

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПРН 12. Вміння та навички аналізувати актуальні проблеми аналітичної та прикладної економіки, використовуючи	опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення	Поточний: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей

сучасні інноваційні підходи та основні положення теоретичної економіки.	ситуацій пізнавальної новизни, створення ситуації зацікавленості, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	здобувачів, презентація, доповідь, схематичний конспект, практико-орієнтовні завдання Підсумковий контроль: залік
---	--	--

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

БАЛЬНО-НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНУВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5
	Виконання практичних вправ	5
	Виконання тестових завдань	5
	Усна співбесіда	5
	Наукова дискусія	5
	Робота зі статданими	5
	Разом	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	
	Підготовка презентацій і їх захист	10
	Написання есе	10
	Написання тез доповідей для участі у науково-практичних конференціях	10
	Разом	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)	40
	Загальний бал ОК	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності

здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5». Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. <p>– 0 балів – відповідь відсутня</p>

Згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Сучасні проблеми розвитку економіки України є письмовий залік, на його складання надається 40 балів. Заліковий білет включає 2 теоретичних питання (по 15 балів за відповідь на 1 питання) та 10 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати	Не зараховано (з можливістю	21-23

теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	повторного складання екзамену)	
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету. З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП. Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та

можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам вищої освіти з освітнього компонента Сучасні проблеми розвитку економіки України на сторінці ЦОДТ.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна:

1. Геоекономічне позиціонування України у сучасному світі : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, Державна установа "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України". Електрон. дані. Київ, 2025. 253 с.
2. Господарський кодекс України : Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс законів про працю України : Кодекс України № 322-VIII від 10.12.1971 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
4. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. зі змінами [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
5. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Львів: «Магнолія-2006», 2025. 208 с.
6. Панченко В., Резнікова Н. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник. Київ: ФОП Білецький Р.Г., 2025. 471 с.
7. Податковий кодекс України : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
8. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України № 2164-VIII від 05.10.2017 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.
9. Соціальна якість ринку праці : монографія / Вікторія Валеріївна Близнюк ; ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". Київ : Видавництво Ліра-К. 2025. 316 с.
10. Цивільний кодекс України : Кодекс України № 435- IV від 16.01.2003 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Допоміжна

11. Global start-up business plan competition. Business plan format [Electronic resource] / United Nations Industrial Development Organization. URL: <https://www.unido.org>

12. Соціальна якість ринку праці : монографія / Вікторія Валеріївна Близнюк ; ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. 316 с.

13. Соціоекономічний потенціал агроєкології : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф., акад. НАН України О.М. Бородіної ; НАН України, Державна установа "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України". Електрон. дані. Київ, 2025. 308 с. ; табл., рис.

14. Фінанси підприємств України під час війни та завдання їх повоєнного відновлення: наукова доповідь / за ред. д.е.н. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". Електрон. дані. К., 2023. 54 с.

Електронні ресурси та нормативні документи

15. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

16. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

17. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії наукової бібліотеки НУВГП [Електронний ресурс]. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua>

18. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

19. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)